

Monumentnummer*: 532480

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **24 februari 2017**
Kadaster deel/nr **82929/56**

*Woonplaats** **Tiel, Wadenoijen** *Gemeente** **Tiel** *Provincie** **Gelderland**

Locatiennaam **Tiel** *Locatieomschrijving* **Inundatiekanaal**

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Tiel	D			7844
Tiel	D			7852
Tiel	K			3064
Tiel	K			3065
Tiel	K			3067
Tiel	K			3068
Tiel	K			3070
Tiel	K			3071
Tiel	D			7906
Tiel	D			7908
Tiel	D			7909
Tiel	K			3077
Tiel	K			3078
Tiel	K			3083
Tiel	K			3084
Tiel	K			3193
Tiel	K			3192
Tiel	K			3191

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Tiel	D			8116
Tiel	D			8113
Tiel	D			8112
Tiel	D			8111
Tiel	D			8109
Tiel	D			8114
Tiel	D			8115
Tiel	D			8110
Tiel	D			8108
Tiel	D			8106
Tiel	D			8105
Tiel	D			8107
Tiel	D			8033
Tiel	D			8034
Tiel	M			738
Tiel	M			742
Tiel	K			1181
Tiel	K			1020
Tiel	K			862
Tiel	D			7374
Tiel	D			6595
Tiel	K			861
Tiel	K			860
Tiel	K			1933
Wadenrijen	A			406
Wadenrijen	A			391
Tiel	M			739
Tiel	K			1931
Tiel	M			740
Tiel	M			737
Tiel	K			1184
Tiel	D			7375
Tiel	K			1180
Tiel	K			103

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Tiel	K			1932
Tiel	M			741
Tiel	D			7718

Omschrijving**

Aanleg van inundatiekanaal en begeleidende dijken.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

De AANLEG VAN INUNDATIEKANAAL EN BEGELEIDENDE DIJKEN bij Tiel zijn sinds ongeveer 1880 een wezenlijk onderdeel van een extra waterinlaat voor eventuele inundaties in het rivierengebied, waarbij gebruik zou worden gemaakt van de van oudsher bestaande Linge. Het ongeveer 3000 meter lange Inundatiekanaal van de Waal onder Tiel tot aan de monding in de Linge voorbij de doorlaatsluis / damsluis in de Lingedijk is kort na 1880 gegraven om het gebied ten oosten van de Diefdijklinie c.a. onder water te kunnen zetten. De begeleidende dijken zijn samengesteld op basis van het uitgegraven grondmateriaal, maar waren tevens noodzakelijk om een voldoende waterpeil in het kanaal te kunnen herbergen. Het land rondom het kanaal lag namelijk deels lager dan of gelijk met het kanaalpeil. Op enkele plaatsen kwamen afsluitbare of reguleerbare duikers waarlangs eventueel water gecontroleerd kon passeren. Toen het kanaal gereed was (tekeningen 1881 1886), kon de grote Inlaatsluis / Rivierwaterkering / Brug in de Ophemertsedijk (= de noordelijke Waaldijk) in gebruik worden genomen. Het Inundatiekanaal en de begeleidende dijken met name die aan de zuidzijde zijn nog in hoge mate herkenbaar en intact. De aanleg van kanaal en dijken vormt zowel aan de huidige zuidrand van de stad Tiel en aan de noordrand van de wijk Passewaay als in het buitengebied een markante en in het landschap dominante structuur. De dijken zijn van oudsher benut als weg en ze waren als zodanig ten dele voorzien van een verharding. De verharding lag op de zuidelijke dijk van oost naar west tot aan de huidige Floraweg en ten westen hiervan op de noordelijke. De dijk aan de noordzijde maakt tegenwoordig deel uit van een plantsoenachtige aanleg met langs het water een pad. De dijken worden doorsneden door het spoortracé met infrastructuur voor de Spoorlijn Geldermalsen-Tiel; dit tracé valt buiten de beschermde contour.

Omschrijving

AANLEG VAN INUNDATIEKANAAL EN BEGELEIDENDE DIJKEN, die zich grotendeels compleet van oost naar west uitstrekt van de van rond 1970 daterende betonnen inlaatsluis / duiker nabij de Waal onder Tiel tot aan de Linge ten oosten van Wadenoijen. Het INUNDATIEKANAAL is ongeveer 3000 m lang en 25 m breed en is over de volle lengte kaarsrecht. De beide BEGELEIDENDE DIJKEN, de Inundatiedijken Noord en Zuid, strekken zich over het grootste deel van het kanaal uit, maar ze eindigen aan de westzijde bij de Lingeweg / Lingedijk; hun totale lengte bedraagt ongeveer 2500 m. De breedte van de Inundatiekanaaldijk Zuid is van voet tot voet circa 12 m. Het kanaal en de dijken bezitten nog steeds hun civiele functie voor afwatering respectievelijk oeververbinding.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De AANLEG VAN INUNDATIEKANAAL EN BEGELEIDENDE DIJKEN bij Tiel, tussen de Inlaatsluis / Rivierwaterkering / Brug in de Ophemertsedijk (noordelijke Waaldijk) tot aan de monding in de Linge nabij Wadenoijen is van algemeen belang vanwege:

- * Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende meer dan 125 jaar is versterkt en verbeterd.
- * Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van de militair strategische bouwkunde, die gebaseerd is op: a. het systeem van inundatie en accesverdediging (19de eeuw). Het betreft hier een onderdeel uit de jaren rond en vanaf 1880 dat een voorbeeld is van een aan de militair strategische bouwkunde gerelateerde aanleg van historische waterbouwkunde dat diende als waterinlaat met dijkstructuur tegen waterverlies.
- * Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex en in het bijzonder met de Inundatiesluis / Rivierwaterkering.
- * Het onderdeel is relatief zeldzaam omdat er weinig speciaal hiertoe aangelegde inundatiekanalen vanuit de grote rivieren zijn gegraven en omdat het hiervan een nog grotendeels compleet en goed herkenbaar voorbeeld is dat representatief (karakteristiek) is voor dit type waterwerken.
- * Het onderdeel is goed bewaard omdat de fysieke infrastructuur van waterweg en dijken goed herkenbaar en deels ook functioneel is gebleven, terwijl de civiele functie van de werken is behouden.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Fort, vesting en -onderdelen

Functie